

INSTITUTIONEN FÖR GLOBALA STUDIER

Institutionen för globala studier

Peter Johansson

Pro-prefekt, utbildningsansvarig

utbildningsansvarig@globalstudies.gu.se

Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen

Åtgärdsplan efter utbildningsutvärdering med extern granskning, Humanekologi (HE)

Under perioden maj 2019 till mars 2020 har huvudområdet Humanekologi genomgått utbildningsutvärdering med extern granskning. Den 1 oktober 2019 genomfördes ett uppstartsmöte med representanter för bedömargruppen och utbildningsledningen. Efter detta lämnades en del kompletterande material till det underlag som bedömargruppen fått tillgång till. Den 16 januari 2019 genomfördes ett platsbesök och gruppen träffade då först institutionsledning (proprefekt, viceprefekt och studierektor) och hade sedan möten med lärare, studenter, och studievägledare och –administratörer. Platsbesöket avslutades med att bedömargruppen åter träffade utbildningsansvarig samt utbildningsledaren för humanekologi. Den 31 januari 2020 mottog institutionen bedömargruppens utlåtande för påsyn och slutlig rapport anlände i mitten av februari. Ett avslutande återkopplingsmöte online genomfördes med bedömargruppen 11 mars 2020.

Utlåtandet och de kommentarer och föreslagna åtgärder som där framkommer har diskuterats i institutionens olika organ samt i det aktuella lärarlaget. Institutionen är mycket positiv till bedömargruppens feedback och de konstruktiva förslag och tankar kring utveckling och förbättring som ges.

För institutionen,

Peter Johansson

Anders Burman

Pro-prefekt, utbildningsansvarig

Utbildningsledare, Humanekologi

Del 1. Kommentarer till rekommendationerna

Institutionen finner rekommendationerna om förbättringar mycket värdefulla och som något som kan användas för att stärka redan pågående utvecklingsarbete. Bedömarutlåtandet har diskuterats i lärarlaget under ledning av utbildningsledare för humanekologi och den slutgiltiga åtgärdsplanen har cirkulerats i lärarlaget, som har gett värdefull respons. Rubrikerna 1-3 nedan följer bedömargruppens förslag så som de sammanfattas i slutet av gruppens utlåtande. Under dessa övergripande rubriker diskuteras de mer specifika frågor som lyfts i bedömarutlåtandet.

1. Etablering av ett kandidatprogram

Bedömargruppen rekommenderar att ett kandidatprogram inrättas, och listar följande skäl till detta:

- a) för att stärka HE:s ämnesidentitet och tydliggöra progressionen mellan kurser*
- b) för att skärpa/synliggöra arbetsmarknadsprofilen för dem som tar examen i humanekologi vid IGS*
- c) för att odla och utveckla HE:s teoretiska, metodologiska och substantiella arv: att främja kritiskt tänkande, holism och meningsskapande kring humanistiska och existentiella perspektiv på människans relation till naturen genom fördjupad diskussion, seminarietradition, exkursioner och studiebesök*
- d) för att tydliggöra färdigheter och lärandemål även kring analytiska och kommunikativa färdigheter såsom: avancerad litteraturöversikt, debatt och rollspel, kamratgranskning (peer review) konsekvensanalys, lateralt tänkande och perspektivering, muntlig och skriftlig framställning*

Kommentar HE: Idén om ett kandidatprogram har diskuterats i olika forum sedan våren 2019. Dock har inga definitiva beslut tagits tidigare, då vi ville invänta bedömargruppens utlåtande. Vid ett lärarlagsmöte i mars 2020 diskuterades frågan utifrån bedömargruppens utlåtande och en arbetsgrupp tillsattes där tre lektorer, utbildningsansvarig samt professorn i ESS ingår. Arbetsgruppen har under vårterminen 2020 tagit fram ett första visionsdokument som har presenterats och diskuterats på ämnesrådet. Detta visionsdokument utgår från idén om att skapa

ett kandidatprogram tillsammans med Globala utvecklingsstudier, och ett gemensamt lärarmöte för lärarlagen i de två ämnena planeras. Dock finns två andra idéer fortfarande med i diskussionen: 1) att etablera ett kandidatprogram i Samhällsvetenskapliga miljöstudier med engelska som undervisningsspråk; 2) att etablera ett eget kandidatprogram i Humanekologi.

Arbetsgruppen kommer fortsätta sitt arbete och ett definitivt beslut om vilken väg vi ska ta kommer tas under tidig höst 2020. Oavsett vilket beslutet blir har vi redan nu i vårt visionsdokument en tydlig pedagogisk och tematisk idé som svarar väl till bedömargruppens rekommendationer:

- a) Det som bedömargruppen kallar ”HE:s teoretiska, metodologiska och substantiella arv” (se ovan) kommer vara en självklar grund för kandidatprogrammet, oavsett vilken konkret form det tar, och kommer utvecklas i dialog med eventuella andra ingående ämnen.
- b) I och med att arbetet med ett kandidatprogram inleds, kommer nya kurser utvecklas och en klar och tydlig progression mellan kurserna kommer säkerställas redan i utvecklingsstadiet, även i mer tematiskt orienterade kurser.
- c) Det pedagogiska upplägget för kandidatprogrammet är studentcentrerat och bygger på ett starkt inslag av seminarieverksamhet och handledning samt inläring genom praktisk tillämpning.
- d) Programmet ska ge tillämpade färdigheter och kritiska perspektiv med hög relevans för såväl arbetsmarknad (myndigheter på olika nivåer, utvecklingssamarbete, civilsamhälle, företag) som lokala och globala förändringsprocesser (sociala rörelser, civilsamhälle). Fältarbete och praktik är centrala element och ska skärpa/synliggöra arbetsmarknadsprofilen.

2. Förstärkning av utbildningens naturvetenskapliga inslag

Bedömargruppen föreslår att utbildningens naturvetenskapliga inslag förstärks och listar följande skäl till detta:

- a) *HE får ett starkt historiskt vetenskapsteoretiskt grundanslag med kritiskt samhällsvetenskapligt tänkande som oslagbar konkurrensfördel i kombination med en skarp naturvetenskaplig profil.*

- b) *för att studenter uttrycker att det finns ett behov av en tydlig introduktion till de naturvetenskapliga grundförutsättningarna såsom klimatsystem, naturliga kretslopp (energiflöden, kolcykel), planetära gränser, termodynamik, mm.*
- c) *naturvetenskaplig kunskap i kombination med samhällsvetenskaplig teoretisk tyngd kan stärka studenternas konkreta färdigheter och kompetens – särskilt i jämförelse med samhällsvetenskapliga program som saknar naturvetenskap och naturvetenskapliga program som saknar samhällsvetenskap*

Kommentar HE: Det naturvetenskapliga inslaget i humanekologi vid IGS har mycket riktigt tunnats ut de senaste åren, främst på grund av att medarbetare med naturvetenskaplig kompetens har gått i pension, och för att nyrekryterade medarbetare uteslutande är samhällsvetare. Lägg därtill att HE ingår i en forsknings- och forskarutbildningsmiljö som starkt präglas av ESS, som inte på samma vis delar HE:s traditionellt holistiska och breda tvärvetenskapliga ansats. Vi ser i dagsläget dock inte behov av att rekrytera en utpräglad naturvetare till lärarlaget, då det skulle vara svårt att till fullo integrera hen i den annars samhällsvetenskapliga miljön vid IGS (lägg därtill att det skulle vara svårt att fylla hens tjänsteplan med tillräckligt mycket undervisning). Dock kan, om behov anses finnas, någon form av naturvetenskaplig kompetens hos samhällsvetare komma att bedömas som meriterande vid en framtida utlysning av lektorat. För övrigt har vi redan nu inlett olika former av samarbeten med Chalmers, GMV och Centrum för hav och samhälle, där naturvetenskaplig kompetens finns som vi kan dra nytta av i vår undervisning. En fördjupning och ytterligare konkretisering av dessa samarbeten ska prioriteras.

I utvecklingen av kandidatprogrammet kommer det säkerställas att studenterna får en grundläggande förståelse för naturvetenskapliga perspektiv och kunskaper, till exempel genom en kortare introduktionskurs eller genom återkommande naturvetenskapliga inslag i mer tematiskt orienterade kurser.

3. Ökad internationalisering och global profil

Bedömargruppen ser en brist på globala perspektiv i de uppsatser de har bedömt och föreslår därför att vi arbetar för en ökad internationalisering och global profil. De listar följande skäl till detta:

- a) för att vidga uppsatsernas fokus och perspektiv till att omfatta globala frågor och ämnen*
- b) för att ett globalt utvecklingsfokus parat med kritiskt humanekologiskt tänkande skiljer sig från liknande program, som exempelvis SMIL med sin mer tvärvetenskapliga profil med naturvetarbas och tydlig inriktning mot svensk förvaltning*
- c) för att ytterliga stärka möjligheten till internationellt studentutbyte i både kurser och praktik – och för att möjligtvis på sikt införa en termins studier på engelska*
- d) som ett tydligt led i GUs satsning på starkare internationell profil och strategi (RED 19)*

Kommentar HE: I våra kurser finns i grunden ett tydligt globalt perspektiv och det skrivs uppsatser med fokus på globala frågor och det globala syd. Det kan därför vara så att de uppsatser som ingick i bedömargruppens underlag inte är fullt ut representativa för vare sig kandidatuppsatserna generellt eller för utbildningen i sig. Med detta sagt är det en viktig fråga som lyfts här, och två kommentarer är på sin plats i förhållande till innehållet i våra kurser: 1) Inom HE har vi arbetat för att göra vår utbildning relevant för arbetsmarknaden och många intressanta initiativ har då tagits av våra lärare (inte minst inom kursen ”Hållbara städer”) för att koppla utbildningen till en konkret arbetsmarknad som flertalet av våra studenter upplever som den kanske mest relevanta och sannolika, vilket antagligen inte först och främst är FN, WHO eller Världsbanken, utan snarare till exempel stadsplanering och hållbarhetsarbete inom kommunal och regional förvaltning i Västsverige. Det finns därmed en intressant utmaning här. Hur kan vi kombinera ett kritiskt globalt perspektiv med kunskaper som är relevanta för den mer lokala och regionala arbetsmarknaden? Just den utmaningen är kandidatprogrammet tänkt att ta sig an, vilket leder oss till vår andra kommentar; 2) Vi vill utveckla en praktisk och kritisk samhällsvetenskaplig utbildning med tvärvetenskapliga inslag som genomförs i samverkan med

aktörer i lokalsamhällen både i Nord och Syd, där lokala företeelser, problem och processer – oavsett om de är geografiskt lokaliserade i Syd eller Nord, och oavsett om de handlar om miljökonflikter i Tanzania eller stadsodling i Angered – alltid sätts in i en kontext av globala flöden av resurser, människor och idéer och en kontext av ojämlika globala maktförhållanden. Detta kommer vara centralt i kursutvecklingsarbetet för såväl tematiskt och teoretiskt orienterade kurser som i kurser som utvecklar specifika praktiska färdigheter och metoder.

Även i förhållande till utbildningens och ämnets profil ser vi skapandet av ett kandidatprogram som en viktig process för att tydliggöra, konkretisera och utveckla denna, inte minst om kandidatprogrammet skapas i samarbete med Globala utvecklingsstudier som redan idag har ett utpräglat fokus på det globala Syd med exempelvis en välfungerande fältkurs i Vietnam. Av bland annat klimatskäl ser vi dock inte att långväga flygresor för samtliga studenter i varje kull är nödvändiga för att utbildningen ska ha en internationell prägel. Praktik och fältarbete kan lika väl förläggas till miljöer och verksamheter i närområdet.

Kandidatprogrammet kommer ha ett inslag av valfria kurser, vilket öppnar upp för möjligheten för studenter att ta kurser vid universitet utomlands. Samarbete med studievägledare och internationaliseringsansvarig kommer vara viktigt i det arbetet.

4. Avslutande kommentar

Många av de åtgärder som har presenterats ovan är kopplade till arbetet med att etablera ett nytt kandidatprogram. Även om bedömarutlåtandet i grund och botten är mycket positivt ser vi själva processen med att utveckla ett kandidatprogram som en fantastisk möjlighet att åtgärda de svagheter, exempelvis bristande progression mellan kurser, och att utveckla de potentiella styrkor, exempelvis ämnets kritiska och holistiska perspektiv, som har identifierats. Skulle ett kandidatprogram av någon anledning inte komma till stånd är dessa rekommendationer och den åtgärdsplan som här upprättas ändå av stort värde, och dessa åtgärder bör implementeras även om vår utbildning fortsatt skulle vara organiserad i fristående kurser (med eventuell rekommenderad studiegång). Vi börjar till exempel redan HT2020 med att se över progressionen mellan våra kurser samt att arbeta mot tydligare globala perspektiv i studenternas uppsatser (se tabellen nedan). Om processen om att utveckla ett kandidatprogram av någon anledning faller får vi återkomma med en ny tidsplan för de åtgärder i tabellen som nu är kopplade till programutvecklingen.

Del 2. Översikt åtgärdsplaner

Tabell 1. Rekommendationer, åtgärder, tidsplan och ansvarsfördelning

Rekommendation	Åtgärder	Tidsplanering	Ansvar/process
Etablering av ett kandidatprogram	Tillsätta en arbetsgrupp för programutveckling inom HE.	VT20	Utbildningsledare HE.
	Inleda det konkreta samarbetet med Globala utvecklingsstudier och arbeta fram en gemensam programvision.	HT20	Utbildningsledare HE ansvarar för koordineringen med GUS. Processen involverar och förankras löpande i lärarlagen för HE och GUS, samt med ledningsgruppen (LG), utbildningsrådet (UR) och institutionsrådet (IR).
	Utveckla en utbildningsplan samt PM om inrättande.	HT20 - HT21	Arbetsgrupp och utbildningsledarna HE och GUS. Utbildningsledarna förankrar processen i LG, UR och IR.
	Fastställande av utbildningsplan.	VT22 - HT22	Processas internt på IGS i Utbildningsrådet och Institutionsrådet och sedan externt i SFS och Utbildningsnämnden.

	Utveckla kursplaner.	VT22 - VT23	Kursansvariga lärare från HE och GUS under ledning av utbildningsledarna för HE och GUS. Kursplanerna processas i UR och av utbildningsansvarig innan fastställande.
	Marknadsföra och lansera programmet.	HT22 - VT23	Utbildningsledarna och IGS kommunikatör.
	Programstart.	HT23	Utbildningsledarna och studieadministration.
Förstärkning av utbildningens naturvetenskapliga inslag	Utred ev. behov av naturvetenskaplig kompetens hos samhällsvetare inför en framtida utlysning av lektorat.	VT21	Utbildningsledare i dialog med bemannings- och rekryteringsansvarig vid IGS.
	Fördjupning och ytterligare konkretisering av samarbeten med GMV, Chalmers och Centrum för Hav och samhälle, för att knyta naturvetenskaplig kompetens till vår utbildning.	Påbörjas VT21	Utbildningsledare i dialog med medarbetare som redan har etablerade kontakter.
Ökad internationalisering och global profil	Utveckla kurser som på ett tydligare vis kombinerar ett kritiskt globalt perspektiv med kunskaper som är relevanta för den mer lokala och regionala arbetsmarknaden.	Se ovan	Processen är en integrerad del av arbetet med att utveckla ett kandidatprogram (se ovan).
	Utveckla ett kandidatprogram som har en tydlig internationell profil (både tematiskt och i upplägg).	Se ovan	Processen är en integrerad del av arbetet med att utveckla ett kandidatprogram (se ovan).

	Involvera studievägledare och internationaliseringsansvarig vid IGS i arbetet med att möjliggöra studier vid utländska universitet inom ramen för programmet.	Se ovan	Utbildningsledare, studievägledare och internationaliseringsansvarig vid IGS.
	Under tiden som utvecklingen av kandidatprogrammet pågår, se över instruktionerna för kandidatuppsatser samt innehåll i kurserna för att säkerställa att globala perspektiv	HT20-VT21	Utbildningsledare i samarbete med kursansvariga lärare.
<i>Säkerställ progression mellan kurser i nuvarande kursutbud</i>	Under tiden som utvecklingen av kandidatprogrammet pågår, se över progressionen (tematisk och teoretisk, men även vad gäller generiska akademiska färdigheter) mellan kärnkurser och fördjupningskurser i nuvarande kursutbud och vidta nödvändiga åtgärder.	HT20-VT21	Utbildningsledare i samarbete med kursansvariga lärare.